

Vies de defensa ambiental en l'ordenació del territori i l'urbanisme: sòl no urbanitzable i espais protegits.

Jornades Formatives per a la Defensa Jurídica del Medi
Ambient 2023

Francesc Coll i Riba
Sotsinspector
Àrea regional de la Catalunya Central
francesc.coll@gencat.cat

El Cos d'Agents Rurals

- Història
- 490 agents a Catalunya (aprox.)
- Llei 17/2003, del Cos d'Agents Rurals
- Cos de *protecció i prevenció integrals del medi ambient*
- Policia administrativa especial
- Policia judicial mediambiental
- Pla Estratègic 2019-2024

1986

2000

2011

1988

2004

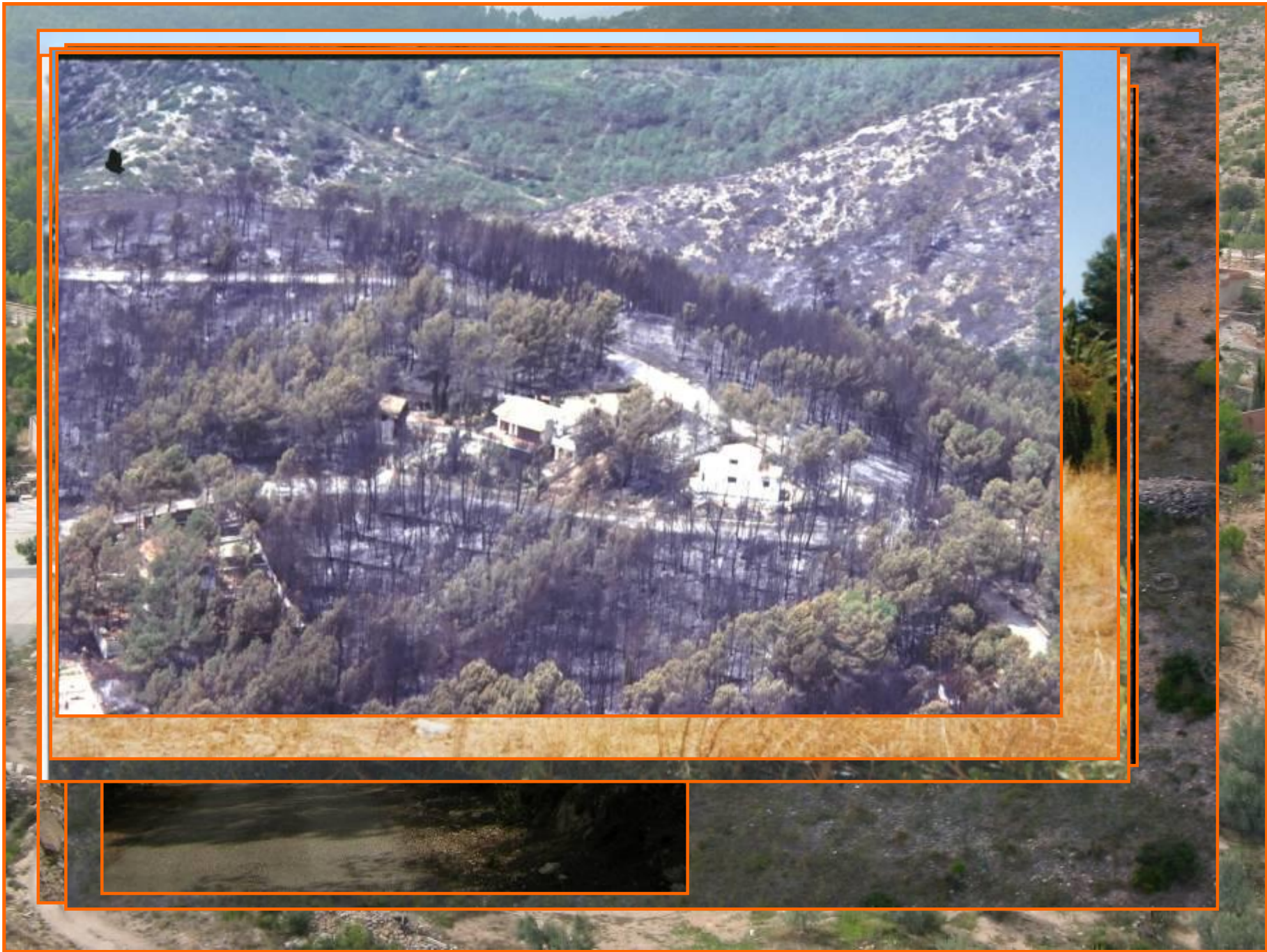

2011

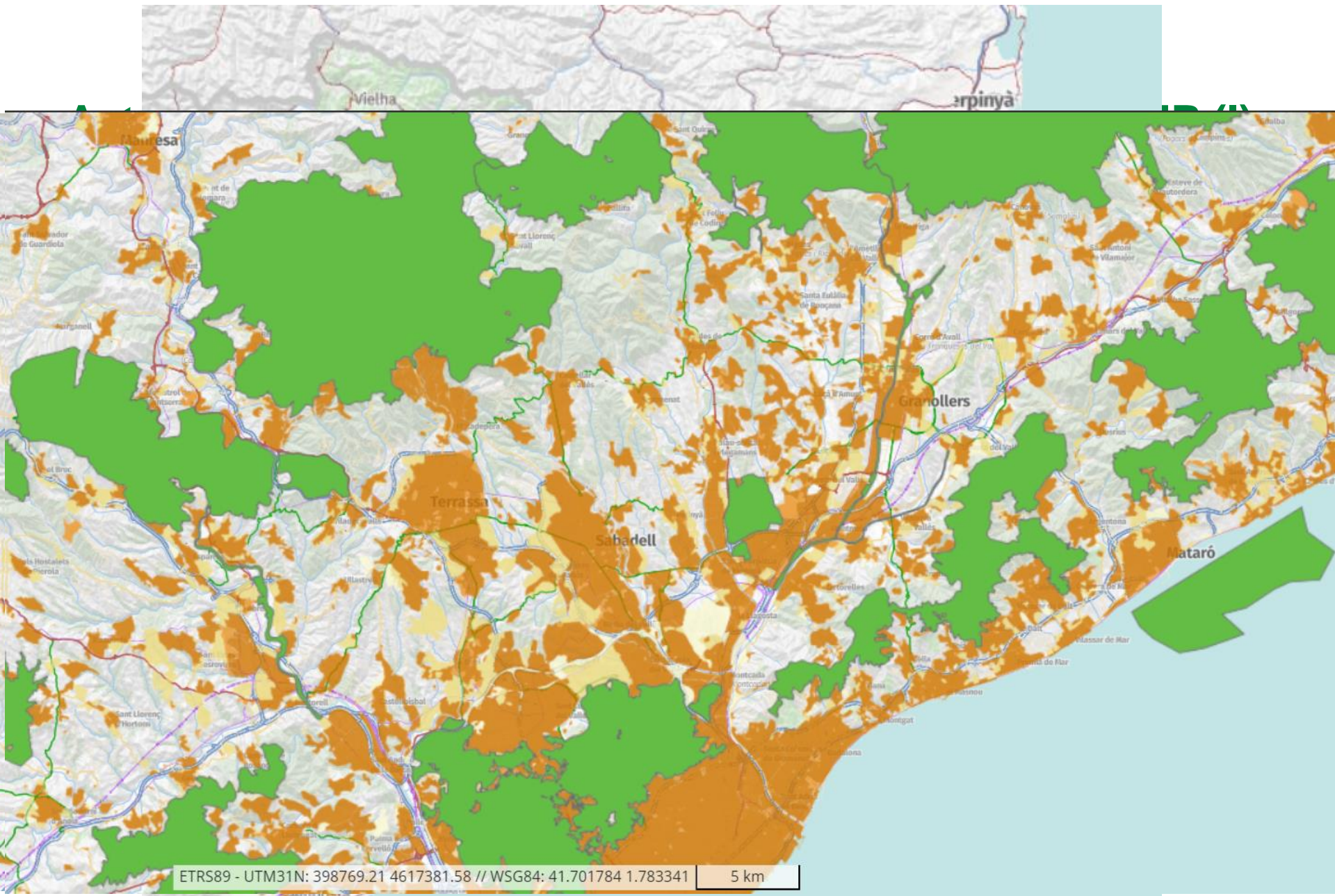

2017

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (II)

- Detecció d'ofici o recepció de denúncia
- Comprovació dels fets
  - Agents de l'autoritat
  - Consideració de policia judicial mediambiental
  - Càmera fotogràfica, GPS, cinta mètrica
  - Acta d'Inspecció: document públic
- Comprovacions a l'Ajuntament
  - Tramesa d'informe a l'Ajuntament
  - Sol·licitud formal d'informació
    - Qualificació del terreny
    - Llicència municipal d'obres
    - Autoritzable o no
    - Existència de sancionador
- Denúncia administrativa (SPLU)
- Atestat (Fiscalia/Jutjats)

<p>A37</p> <p>Generalitat de Catalunya agents rurals</p> <p>Acta d'inspecció de construcció en sòl no urbanitzable</p> <p>Dades generals</p> <p>Identificació de la persona present</p> <p>Tipus de construcció</p> <p>Observacions i al·legacions</p> <p>Signatures i lliurament de còpia</p>	<p>A38</p> <p>Generalitat de Catalunya agents rurals</p> <p>Ordre d'aturada de construcció en sòl no urbanitzable</p> <p>Dades generals</p> <p>Identificació de la persona a qui es requereix l'aturada</p> <p>Dades de l'activitat</p> <p>Motiu de l'aturada cautelar</p> <p>Observacions i al·legacions</p> <p>Signatures i lliurament de còpia</p>	<p>A39</p> <p>Generalitat de Catalunya agents rurals</p> <p>Acta de seguiment d'obres en sòl no urbanitzable</p> <p>Dades generals</p> <p>Acta complementària a l'acta o l'atestat nòm.</p> <p>Dades de l'activitat</p> <p>Modificacions observades respecte de la darrera inspecció</p> <p>Observacions</p> <p>Signatures i lliurament de còpia</p>
--	---	--

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (III)

Paralització cautelar d'obres

JUSTIFICACIÓ: Només en presumptes delictes, amb evidències prèvies contundents. Exemple: construcció habitatge no autoritzat en espai protegit. Valorar proporcionalitat

OBJECTIU: Impedir finalització de les obres (gaudi il·legal de la construcció, consideració de domicili en el cas de vivenda, "major dificultat" per executar la demolició ...)

FORMALITZACIÓ: Ordre extensiva a tots els responsables, verbal i per escrit, i informar de les conseqüències en cas d'incompliment. Si continuen les obres (sempre resposta proporcional al grau de resistència):

- Atestat per desobediència al Jutjat d'Instrucció
- Sol·licitud d'ordre judicial de paralització com a mesura cautelar (després de 2 o 3 requeriments incomplets)
- Detenció (Mossos) i posada a disposició judicial: presumpte delicte contra l'ordenació del territori i contra l'ordre públic.

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (IV)

Precinte cautelari d'obres

- **JUSTIFICACIÓ DEL PRECINTE:** Només en presumptes delictes, amb evidències prèvies contundents. Exemple: construcció habitatge no autoritzat en espai protegit. Valorar proporcionalitat
- **OBJECTIUS:** Visualitzar i informar a tothom de l'ordre d'aturada cautelari de l'obra. Descobrir actuacions posteriors que contradiguin l'ordre.
- **ELEMENTS:** Rètol informatiu (segell i signatura, telèfon i adreça) + cinta senyalització Agents Rurals + cinta adhesiva
- **On col·locar-los?** En els accessos principals, en la maquinària i eines.
- **Fotografies i/o vídeo:** fonamental per demostrar possible desobediència
- **Acta** per “fer constar” el precinte

Actuació envers construccions (il·legals) en SNU i EP (V)

Documentació i autoritats

NO AUTORIZAT - NO AUTORIZZABLE

Generalitat de Catalunya agents rurals D30 - _____
Codi - _____
Exp. Sidcar - _____

Acta de denúncia de construcció en sòl no urbanitzable
Els agents sotsignats formalitzen la denúncia següent en exercici de les funcions que preveu la Llei 17/2003, de 4 de juliol, del cos d'Agents Rurals, i la resta de normativa d'aplicació.

Dades generals

Número dels agents actuants	Hora	Dia	Comarca	Paratge

Terme municipal: _____ Polígon: _____ Parcel·la: _____ Coordenades UTM (ETRS 89): _____ EIN: _____

Identificació de la persona física o jurídica denunciada

Nom i cognoms o raó social: _____ Telèfons: _____ Tipus i núm. de document d'identitat: _____

Adreça: _____ Població: _____ Codi Postal: _____ Correu electrònic¹: _____

Relació amb l'activitat denunciada: Propietari/a Promotor/a

Dades de l'activitat

Tipus de construcció empresa

☐ Casa	☐ Instal·lació agrícola	☐ Construcció de serveis	☐ Tanca
☐ Piscina	☐ Altra (especifiqueu-la): _____		
☐ Instal·lació de cases prefabricades i instal·lacions similars, siguin provisionals o permanents			
☐ Obra nova	☐ Reforma / rehabilitació		
☐ Ampliació	☐ Altra (especifiqueu-la): _____		

Infracció comessa (especificació en l'apartat d'observacions): _____
Disposa de llicència municipal d'obres: SÍ NO
Compleix el projecte autoritzat: SÍ NO
Altres: _____

Observacions / al·legacions

_____
_____

Signatures i lliurament de còpia

Signatura dels/les agents actuants: _____ Signatura de la persona o entitat denunciada: _____

Lliurament de còpia a la persona o entitat denunciada

Se li'n lliura còpia Se li'n lliura còpia però refusa de signar Refusa de signar i el lliurament de còpia

Documentació adjunta

Còpia d'atestat núm.: _____ Informe complementari Acta núm.: _____ Altres: _____

1 El correu electrònic pot ser utilitzat a efectes de notificacions de l'expedient.

NO AUTORIZZABLE

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient i Habitatge
Direcció General del Medi Natural i Subdirecció General dels Agents Rurals
Unitat Operativa

ES COPIA

COS D'AGENTS RURALS

Comarca del Pallars Sobirà

ATESTAT 195/08

DATA D' INSTRUCCIÓ: 12/08/2008
DATA DELS FETS: 23/07/2008
PARATGE: PRAT DEL SERRAT (T.M. SORIGUERA)
ATESTAT INSTRUÏT PER UN PRESUMpte DELICTE: CONTRA L'ORDENACIÓ DEL TERRITORI
PRESUMpte AUTOR : _____
DIRIGIT A: IL·LUSTRISSIMA SRA. JUTGESSA DEL JUTJAT DE PRIMERA INSTÀNCIA I INSTRUCCIÓ NÚMERO 1 DE TREMP
CÒPIA PER AL: MINISTERI FISCAL

Exemple de construccions en SNU d'especial protecció

agents rurals
3

► Webs
Dijous, 7 juliol 2022

EL PUNT AVUI+
SECCIONS EDICIÓ IMPRESA MÉS

Identifica't Subscriu-te
Cercar

PORTADA LOCAL SOCIETAT SUCCESSOS POLÍTICA ECONOMIA CULTURA INTERNACIONAL COMUNICACIÓ OPINIÓ ESPORTS

MEDI AMBIENT CASTELLÓ D'EMPÚRIES - 25 juliol 2011 2.00 h

Només una construcció il·legal dels Aiguamolls té l'ordre d'enderroc

- El director del parc natural assegura que el procés per eliminar les barraques és llarg i costós
- N'han comptabilitzat més d'una trentena

PRÒXIMAMENT,
A TOTES LES ESTACIONS
**EL COSTAT BO
DE LES OBRES**

Una imatge de les construccions il·legals que hi ha dins el parc natural dels Aiguamolls, a Palau-saverdera. **LL.SERRAT.**

agents rurals

El delictes urbanístic (I)

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

ARTICLE 319.

1. Els promotors, constructors o tècnics directors que duguin a terme obres d'urbanització, construcció o edificació **no autoritzable** en sòls destinats a vials, zones verdes, béns de domini públic o llocs que tinguin legal o administrativament reconegut el seu valor paisatgístic, ecològic, artístic, històric o cultural, o pels mateixos motius s'hagin considerat **d'especial protecció**.
2. Els promotors, constructors o tècnics directors que duguin a terme obres d'urbanització, construcció o edificació **no autoritzable** en **sòl no urbanitzable**.

2009

Pues si bien es evidente que ambos acusados en calidad de promotor y propietario el sr. CAMPOS y en calidad de arquitecto redactor del Proyecto, el sr. GUMET, llevaron a cabo una construcción en suelo no urbanizable de protección especial, concurren dudas en torno a la posible legalización de las obras, así como igualmente surgen dudas en esta juzgadora con respecto a la concurrencia del elemento subjetivo del dolo, esto es que el ánimo de los acusados estuviera presidido por una palmaria intención de construir al margen de la normativa urbanística; por las razones y motivos que se expondrán a continuación.

TERCERO.- En primer término, y hallándonos ante un delito especial propio, no hay duda de la legitimación activa del sujeto activo.

Problemàtica de les construccions (il-legals) en SNU i EP

RAONAMENTS JURÍDICS

ÚNIC. De les actuacions que s'han dut a terme resulta que els imputats van construir una casa prefabricada de fusta damunt d'uns pilans d'obra de bloc de monter, quina construcció no té el caràcter de construcció definitiva a què es refereix l'art 319 del Codi Penal conforme estableix la sentència de l'Audiència de Barcelona de 4 de maig de 2011, la qual ensenya que **no poden ser considerades construccions als efectes del precepte penal abans indicat aquelles que no tinguin entitat suficient per atemptar contra el bé jurídic protegit**, que ho pot ser en aquest cas perfectament a través de la **via administrativa** i essent que l'Ajuntament de Talarn en acord de la Junta de Govern de 31 de maig de 2011 concedeix una llicència urbanística per a la **legalització com a magatzem agrícola de l'edificació** provisional construïda a aquell paratge, procedeix dictar la present resolució.

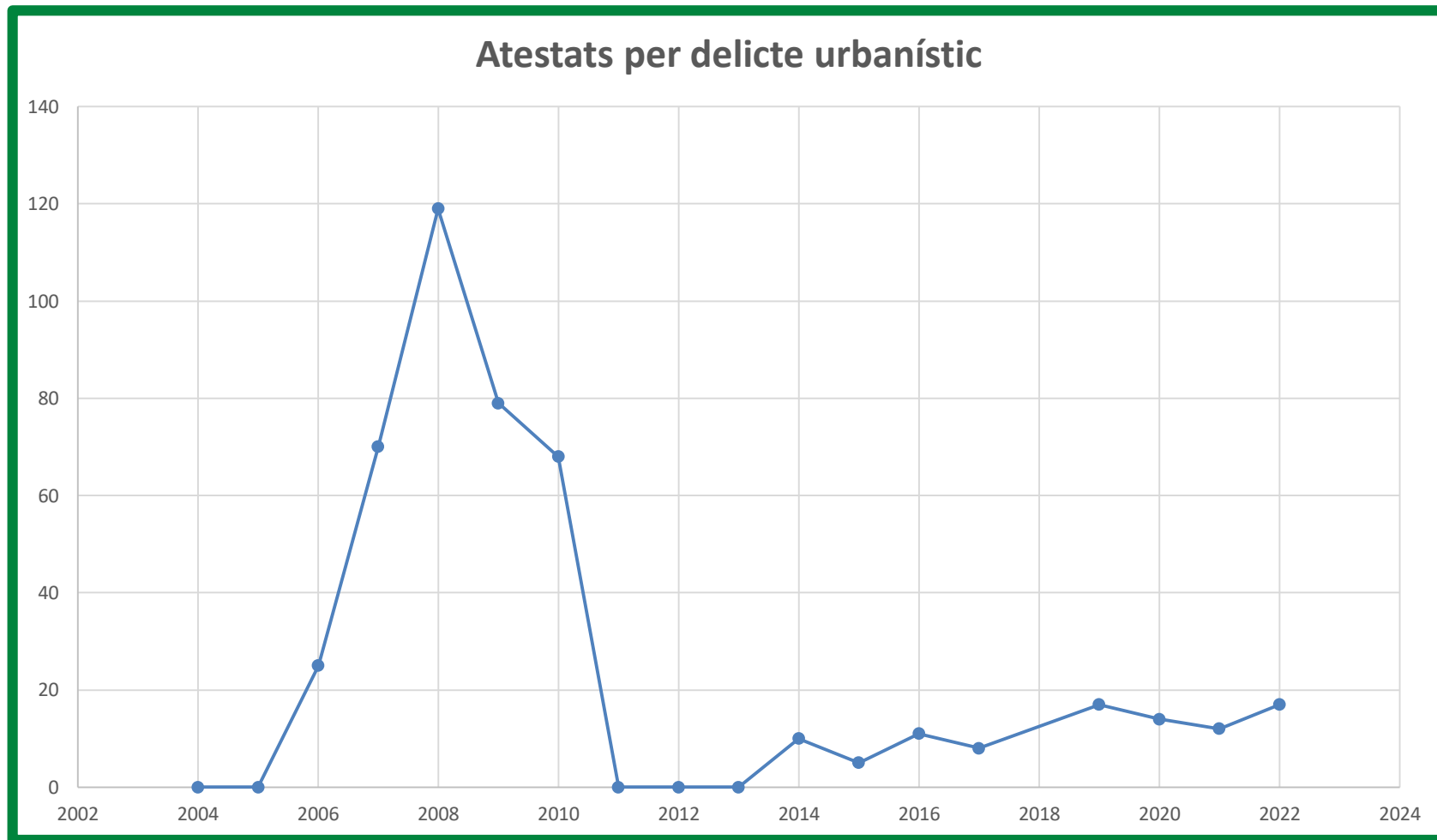
PART DISPOSITIVA

Vistos els preceptes citats i sobre la base dels raonaments exposats,

DISPOSO: **Sobreseure provisionalment** les actuacions perquè no resulta degudament justificada la perpetració de la infracció penal que va originar la formació de la causa.

El delictes urbanístic (III)

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

El delict de prevaricació urbanística (I)

Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

ARTICLE 320

1. L'autoritat o funcionari públic que, sabent-ne la injustícia, hagi **informat favorablement** (...) contràries a les normes d'ordenació territorial o urbanística vigents, o que amb motiu d'inspeccions hagi **silenciat** la infracció d'aquelles normes o que hagi omès la realització d'inspeccions (...)

2. S'ha de castigar amb les mateixes penes l'autoritat o el funcionari públic que pel seu compte o com a membre d'un organisme col·legiat hagi **resolt o votat a favor** (...) sabent-ne la injustícia.

Competències del Cos d'Agents Rurals en urbanisme

SEGRE
Dijous, 27 de novembre del 2014

ÉS NOTÍCIA | 3

La Fiscalia va exigir a Agricultura que els Agents Rurals investiguessin delictes urbanístics després que aquest departament ordenés que no ho fessin. La Generalitat ho va ordenar mesos abans que entrés al jutjat la causa que ha provocat la dimissió del president de la Noguera. Agricultura assegura que no es va parilitzar cap causa.

TRIBUNALS POLÈMICA

La Fiscalia va exigir a Agricultura que els Rurals investiguin delictes urbanístics

Una de les causes ha provocat aquesta setmana la dimissió del president de la Noguera

JOSEP GRAU
LLEIDA | La Fiscalia va exigir al departament d'Agricultura que els Agents Rurals investiguessin els delictes urbanístics després que la secretaria general d'aquest departament ordenés que no ho fessin al no tenir-hi competències. Va ocórrer el mes d'octubre de l'any passat, quatre mesos abans que la causa contra l'alcalde de la Baronia de Rialb, Pere Prat, entrés al jutjat. Aquesta causa, en la qual Prat ha estat imputat, ha provocat que dimitis a aquesta mateixa setmana com a president del consell comarcal de la Noguera. Agricultura va assegurar ahir que no s'ha parilitzat cap causa.

La secretaria general d'aquest departament, Bibiana Domingo, va ordenar als Rurals que no investiguessin delictes urbanístics el 3 d'octubre del 2013. El 24 d'octubre d'aquell any, el fiscal de Medi Ambient, Antonio Vercher, va remetre un ofici a la secretaria general que deia: "Aquesta Fiscalia ha tingut coneixement d'una Ordre (...) per la qual s'estableix que els Agents Rurals deixaran d'actuar en

LES IMATGES DEL PRESUMpte DELICTE DE LA BARONIA DE RIALB

El bosc, abans de la casa i després. A l'esquerra, imatge aèria de la zona de la Baronia en la qual es va construir una casa suposadament il·legal. A la dreta, la mateixa zona, ja amb la casa construïda. Aparentment els constructors van destruir una part important de bosc.

Escrits creuats entre la Fiscalia i Agricultura.

LES CLAUS

Ordre de la secretaria general

El 3 d'octubre del 2013, la secretaria general d'Agricultura va ordenar als Rurals que no investiguessin delictes urbanístics en

7 DE FEBRER DE 2014 | 3

A DEL DIA

rals
tics

per prevaricació

de vigilància en matèria
quelles actuacions que
cial, així catalogats per
als no tenen atribuïdes
portar a terme en virtut
ració en contrari del

alia insistí, además, en
ar la investigació de un
te es hacer uso de las
bito nacional, así como
de otra forma. Todo lo
del principio de unidad

at per haver comès un pre-
delicte contra la ordenació del
er la construcció d'un camp
r això, «CC.OO posa a disposi-
fiscal Coordinador de Medi

Exemples

Tallendre, Bellver de Cerdanya

L'ALCALDE DE BELLVER DIMITEIX PER PRESSIONS DELS VEÏNS

324.cat

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Activitats sotmeses a intervenció ambiental

---

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Pèrdua d'hàbitats

agents rurals

Generalitat
de Catalunya

Moltes gràcies

Francesc Coll i Riba
francesc.coll@gencat.cat
Tel. 634834044